

DEBRECENI UNITÁRIUS HÍRLEVÉL

A DEBRECENI UNITÁRIUS EGYHÁZKÖZSÉG LAPJA

2008. FEBRUÁR-JÚNIUS

II. ÉVFOLYAM, 1.-2. SZÁM

„Egy gyertya nem veszít semmit, ha meggyújt egy másikat.”

(Alfred Souza)

TARTALOMBÓL

- ☼ - Vezérgondolat
- ☼ - Üdvözlés
- ☼ - Egyházunk életéből
- ☼ - Beiktató
- ☼ - Istentisztelet - szertartás
- ☼ - Válaszúton
- ☼ - Öreg fa gondja
- ☼ - Várható rendezvények
- ☼ - Állunk rendelkezésre

„Legyen saját újságunk!”

Olyan sokszor elhangzott, hogy lehetőségek kellene a debreceni, illetve környékén élő unitáriusoknak a maguk megmutatására. Fontos ez, éppen egy olyan környezetben, ahol „alig hallani rólunk”.

Tegyünk azonban különbséget az értelmezések között! 1887. november 16. óta jelen vagyunk Debrecen vallásos életében, s amennyiben nem akarnak tudomást venni erről mellettünk élő testvéreink, az nem a mi hibánk. Mi továbbra sem „hangoskodunk”, de mindenki tudomására hozzuk, hogy a világon először, Erdélyben, az unitáriusok mondták ki a **vallásszabadságot**.

Kedves Testvéreink!

Örömmel vesszük át a stafétát, s szaladunk vele egy távon, hiszen becsületbeli kötelessége minden futónak, hogy a lehető legjobb eredménnyel teljesítse a

szükséges távot. *Ám, mindez nem ilyen egyszerű, hiszen köztudott, hogy testileg-lelkileg fel kell készülnie minden futónak a győzelemre, de a veszítésre is.*

Hallottunk már arról, hogy valaki nem élte túl a győzelem nyújtotta örömet, de inkább az jelent nehézséget a legtöbb ember számára, ha nem sikerül átvészelnie a kudarcokat.

Szükségünk van, tehát a megfelelő támogatásra, hogy legyen kikkel megosztanunk az elismerés örömét, de akiknek elpanaszoljuk az esetleges meg nem értés nehézségeit is. Fogadják megértéssel őszinte sorainkat, s álljanak mellénk, hogy sokkal színesebb, gazdagabb, mindenkire kitékintő legyen a következő Hírlevél.

VISSZAPILLANTÓ

2008. február 1.

Főt. Rázmány Csaba püspök kinevezése értelmében, 2008. február 1.-től Pap Gy. László lett az egyházközség rendes lelkésze. Megállapítást nyert a kinevezést követően, hogy nem fogadta a lelkészt a közösség egyöntetű lelkesedése, de hamarosan megfogalmazódott – a volt Presbitérium lemondása ellenére –, hogy van lehetőség az együttműködésre, sőt csakis és kizárólagosan egy, közös hangozhatjuk egyház- és hitépítő munkánkat.

2008. március 2.

Az egyházközség megtartotta ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT. Ez alkalommal elhangzott a 2007. évről szóló LELKÉSZI JELENTÉS, de megbízást kapott az egyházközség új Presbitériuma is, mely a határozat értelmében a soron következő választásokig tölti be teljes jogkörű szerepét.

1 Kovács Attila -	megbízott gondnok
2 Csiki József -	m. g. helyettes
3 Spaller Andrásné -	jegyző-pénztáros
4 Faluvégi József dr. -	presbiter
5 Forgács Tibor -	presbiter

Életükre és munkájukra Isten gazdag áldását kérjük

2008. március 8.

Az egyházközség új Presbitériuma tanácskozást tartott, mely alkalommal meghozta a valláserkölcsei életre vonatkozó határozatait. Ezeket összhangba helyezte az egyházközség már létező Működési Szabályzatával, a Magyarországi Unitárius Egyház Alapszabályzatával, valamint a hatályban levő Szerartásrenddel.

Ezek közül:

- 1). Istentisztelet – minden vasárnap de. 11,00 órától
- 2). Ünnepi istentiszteletek – de. 11,00 órától
- 3). Ünnepe másodnapi istentisztelet – kérés szerint
- 4). Hétköznapi istentiszteletek – szükség szerint
- 5). Valláserkölcsei nevelés
- 6). Konfirmációi előkészítés

2008. március 8.

A hivatali intézkedések tekintetében megállapításra került, hogy Presbitérium Csiki Józsefet bízta meg a gondnoki teendők végzésé

vel, mivel megbízott gondnok, Kovács Attila egészségi állapota, valamint más objektív okok miatt nem tudja ellátni a megbízással

járó feladatokat. A Presbitérium meghozta az egyházközség anyagi életére vonatkozó, legszükségesebb döntéseit is.

2008. május 29.

Bővített ELNÖKSÉGI ülés keretében részletes meg tárgyalásra került a 2008. június 8.-ára tervezett lelkészi beiktatón résztvevő vendégek ünnepi fogadása. Ebben irányító szerepet vállalt Csiki József m. g. h., de kiemelkedő feladatok elvégzésére kötelezte el magát Dr. Kozák Miklós (volt egyházközségi gondnok), valamint Spaller Gáborné és az általa vezetett hölgyecsapat.

2008. június 8.

Tisztelendő lelkész úr! Ünneplő gyülekezet, Kedves Debreceniek!

Közéről és távolról elföttetek, hogy részesei legyetek ennek a mai, beiktató ünnepségnek. /.../ Engedjétek meg, hogy emelkedett lélekkel imádkozzak ezért a gyülekezetért, ezért a sok megpróbáltatáson keresztülment gyülekezetért és az újonnan hívóvezetett lelkészéért, aki

emelkedett lelkiülettel vállalta el, hogy ezt a gyülekezetet szeretettel, hoozáértéssel és igazi lelkész módjára fogja irányítani. Nekünk, embereknek a kötelességünk az, hogy ideálokat válasszunk, hogy legyenek az életünkben olyan emberek, akik után elindulhatunk, hogy legyenek az életünkben olyan képek, olyan gyakorlatok, melyeket követhetünk, s ezek az életideálok mindenkor a szemünk előtt vannak és vezetnek minket az élet nehézségei közepe, hogy Jézus hívására keresztül, Istenhez mielőbb és minél közelebb kerüljünk. Ezek az ideálok mindig erőt adnak egy-egy erőtlenségi pillanatunkban, mert rájuk emlékezve megedződik bennünk a hit, hogy igenis őket követnünk kell.

Selye János, a híres mérnökember jelentette ki, hogy a magyar embernek szüksége van követendő példára, életideálra, mert az életideál az, ami rákényszeríti az embert, hogy sokkal többet, sokkal jobban élje meg az életét. Balázs Ferenc, abban a kis falucskában, ahová a sors rendelte, egy alkalommal, talán

fájdalmas magányában, vagy egyedülletében írta le, hogy sajnálom népem, mert nincsenek eszményképei. /.../

Mindig olyan követendő példát választottunk magunknak, aki nem más, mint a Názáreti Jézus. A Názáreti Jézus, aki egy olyan csodálatos életművet állított az emberiség elé, hogyha azt követni tudjuk, akkor mindig, minden alkalommal az ő útján járva, Isten közelébe kerülhetünk. A jézusi evangélium számunkra az az eszménykép, melyet megtartva igazán tisztelni tudjuk a családot, tisztelni tudjuk az embert, tisztelni tudjuk az előhárót, tisztelni tudjuk az egyházat, tisztelni tudjuk Jézust, a mindenkor Követendő. /.../

Én meg vagyok győződve, hogy az életideál mélyen bevésődött már az emberi lelkébe és ott fogja meghozni azt a gyümölcsöt, melyre minden embernek szüksége van: a hitet, a reménységet és a szeretetet, mert ezek nélkül semmit sem ér az embernek az élete.

Kedves lelkész úr! Kívánom, hogy /.../ a hívek vasárnapról – vasárnpra jöjjenek el Jézussal és Istennel találkozni, hogy azt az

életideált, melyet a lelkész úr követ, abból mindenki megtalálja a maga számára azokat az értékeket, melyek mindinkább szükségesekek ebben a hitehagyott világban, hiszen látjuk, hogy hová süllyedt a mai magyar ember, a mai társadalom. Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy mennyire hiányzik ma az iskolából a vallásérkölcsi nevelés, melyet mélyen a lelkébe kívánunk vésni, hogy a gyermekekkel való foglalkozás a legfontosabb feladata az unitárius lelkésznek.

Én /.../ nagy szeretettel üdvözlöm a gyülekezetet, világi vezetőivel, a nagytiszteletű gondnokkal, s kérem, hogy a lelkésznek minden segítséget adjanak meg, mert nekünk, unitáriusoknak, minden egyházközösségben arra kell törekednünk, hogy az egyházközösség szekerét felfuttassuk a hegyre, de sok helyen a presbíterek és a hívek a szekerén ülnek, s a lelkész húzza a szekeret fel a hegyre. Így a szeker nem fog soha célba jutni. De hogyha mellé álltok, felkaroljátok őt, a családját, gyermekeit, akkor én hiszem, hogy itt, ebben a közösségben béke, szeretet és áldás fog uralkodni.

Rázmány Csaba püspök

Szívemből kívánom!

Balázi László főjegyző, beiktató beszédében szól a gyülekezethez és a lelkészhez:

Ünneplő Gyülekezet! Kedves Lelkészársunk!

Az eddig elhangzott útmutatások, őszinte tanácsok, valamint a beiktatandó szolgatársunk vallomása az elhivatottságról és szolgálni akarásáról mind lelkünkhez, életünkhez közel álló környezetből, „élettérből” fogantak. Ugyanezt az utat szeretném járni, azzal a különbséggel, hogy én sok-sok verset fogok idézni a bibliai útmutatás megfogalmazása mellé, annak megerősítésére.

Lelkészársunkkal többen is az anyaországban szolgálók közül ugyanarról a szent földről származunk, a mesés Székelyföld különböző, de unitáriusok lakta vidékeiről. Ez gondolataim kísérő, aláfestő zenéje lesz ez ünnepi alkalommal is. Mindjárt kezdeném Mécs László, katolikus papköltő, lelkészekre „szabott” szavaival, amelyeket oly lelkesen idézünk, főként ha él és még a hallgatóság soraiban ül és velünk, gyermekével imádkozik egy új út kezdetén az, akinek szól: „Amikor születtem, nem jeleztek nagyot / messiás-mutató különös csillagok, csak az anyám tudta, hogy királyfi vagyok./ A többiek láttak egy síró porontyot./ de anyám úgy rakta rám a pólyarongyot./ mintha babusgatná a szép napkorongot./ maga adta nékem édessége tejét, / úgy ajándékozta anyasága tejét./ hogy egyszer a földnek bennem kedve teljék./ Isten tudja honnan, palástot kerített./ aranyos palástot vállamra terített./ fejem fölé égszín mosolygást derített.”(A királyfi három bánata).

Lelkészársunk is megkapta ezt a palástot közel egy negyed századdal ezelőtt. Ennyi évi tartalmas, emlékeztető szolgálat után nem adok én tanácsokat, csupán a jézusi útmutatást vésem szívedbe, mivel az eke szarvára vetett kézzel nem lehet jobbra-balra, de főként hátra tekingetni, mert abból a szántásból nem lesz semmi. Lehet te is, mint én, annak idején még láttad, vagy tapasztaltad azt a szép, felemelő, sok-sok verejtéket kérő földműves munkát, amit székelyeink végeznek azokon a tájakon. Én még botorkáltam a tehének előtt, amikor édesapámmal törtük a rögöket, ott a Hargita tövében, a nagy Homoród-menti kis faluban, Lókodban. Ott, ahova valamikor a haragos szent hegyünk kidobálta vulkánként a sziklát, az eke szarvát fogó székelynek nagyon keményen helyt kellett állni, hogy a kő ki ne fordítsa a kezéből az ekét. Nem nézelődhetett ide-oda, mert a barázda (a borozda, ahogy ott mondják) csúnya, girbe-görbe lett, amit kinevettek volna a szomszéd parcellában szántogatók.

Tompa László, Székelyudvarhely nagy költője, akit nem méltányol eléggé mások mellett a magyar

TEKINTET NÉLKÜL

/Dsidá Jenő versének címe/

„És monda néki Jézus: Valaki az ekeszarvára veti kezét és hátra tekint, nem alkalmas az Isten országára”
Lukács ev. 9:62.

irodalom és köztudat, megkapóan ír a mieink kitaró munkájáról: „Az életünk más, a világ más./ Csak az Örök-Úr változatlan-/ S a rög, a munka-gond, a szántás!./ Sőt talán ez is terheesebb most!/. . . De azért így is megmutatjuk./ Ha gondban is, de csak megéltünk!./ Gyű hát no, húzzad, Fecske, Holló-/ Várjuk talán, hogy más segítsen?/ Tudd meg, lovam, nincs segedelmünk/ Magunkon kívül, csak az Isten!./ Ránk csak az Ő szent napja süssön-/ Már belül is remény melenget./ A földet bizakodva szántjuk-/ S nem kérünk ennél más kegyelmet./ Mi többet úgy se várhatunk itt-:/ Amit nekünk a jó nap érlel./ Amit a rögből ki-ki küzdünk/ Feszülő karunk erejével.” (Őszi szántás székely hegyek alatt).

Kedves Testvéreim! Ilyen előttünk járóktól tanultuk mi a szántás-vetés tudományát, amit mi átültetünk a lélek mezejére, és ehhez minden körülmények között méltónak kell lenni. Belefáradni lehet, de abba hagyni nem, az eke szarva véresre, kérgesre törheti kezünket, de az új hajnal hasadtával ismét el kell kezdeni. Ezt is bibliai ihletéssel milyen csodálatosan fogalmazza Tompa László „Erdély szántó-vető estéje” című versében: „Esteledik. Már elég is a munka./ Ideje, hogy e fordulón megálljak./ Hátam a folyton görnyedést megunta./ Lelkem is – mint a fák:- lankadtra fāradt./ Lelkem is, mint a föld, álomba lankad. . . / Jó éjt mezők, s vén Hargitánk is ottan-”/ De csak egy éjre, - újultán a napnak/ ár új barázdák hasadnak nyomomban./ Mert hosszasan itt nincs mód vesztegelned./ E föld fukar, s más földeknél keményebb./

Erdélyi szántó sutba nem heverhet./ Inat feszítini rogytig kell szegénynek./ Sokat a vég is úgy talál: dologban./ Rögöt tör, izzad, öreg alkonyon túl-/ Míg konok szíve utoljára dobban./ S a szerszám görcsös kezéből kifordul.”

Othon, Erdélyben, szolgálataid helyén, te is megtapasztaltad a lelki szántás-vetés mezején, hogy milyen színes és változatos a termőföld. Itt ez a világ más, termőföldje is más, a lelkek termőtalaja is.

Neked volt egy átmenet a hegyes-dombos vidék és a síkság között, itt nem messze, egy kőhajításnyira Nagyváradon. Igaz, az emberek egy jó része belső erdélyi gyökerekkel rendelkezett Váradon is már. Ez így van az új szántóföldeden, Debrecenen is.

A gondok-bajok egy része lehet azonos, de az élmények és az örömteli sikerek is hasonlóképpen. Természetes, hogy új környezetben új dolgok is jelentkeznek. Lehet, hogy nem a sziklás talaj, a lejtős, dímbes-dombos föld teszi próbára erődöt, kérésití tenyeredet az eke szarván, hogy erősen tarthasd. A kérges lelkek talajának megművelése teheti szomorúvá a verejtékhullatásodat, mert az anyaországi lakosság, Mária országának népe a hitelenségéről tesz ma inkább tanúbizonytságot Isten- és emberszeretet, jézuskövetés és egyházi hűség helyett. Közel 20 évi, lelkészkedésünk tapasztalatával mondhatom el, hogy szemmel láthatóan az erdélyi gyökerű híveink sem már azok, akik elhagyták szülőföldjüket, vagy már itt születtek, itt nőttek fel, a termőföld körülöttük is, de bennük is nagy változáson ment át.

Aztán jönnek más felekezetből, de főképpen a hitetlenségből, akik megpróbálják, kóstolgatják a mi vallásunkat és egy adott pillanatban lehet, hogy ők akarják nekünk megtanítani azt a munkát, amit soha nem végeztek, ki akarván venni kezünkből az eke szarvát, hogy aztán a szántás-vetés csak dudvát teremjen, mint az adys magyar ugar. Jónásként sokszor le kell szállni „a kínoknak eleven /süket és forró sötétjébe, nem / három napra, de három óra, három / évre vagy évszázadra” megtalálni a „régí hangot”... „bátran/ szólhassak.../ és ne fáradjak bele estelig/ vagy míg az égi és ninivei hatalmak/ engedik, hogy beszéljek, s meg ne haljak./ (Babits Mihály: Jónás imája)

Egy dolgot biztosan kell tudni, minden körülmények közt el kell végezni, a termőföld előkészítését, a szántást-vetést-plántálást, mert ez a mi munkánk, majd Isten, aki adja a növekedést, megadja a gyümölcsöt, a termést. A szolgálatban „tekintet nélkül” ki kell tartani, ahogz fogalmazza egy másik erdélyi költő, Dsida Jenő sokszor idézett versében:

„Be kell látnunk:/ Ha kérdeznek becsületesen/ felelni kell./ A harcot becsületesen/ fel kell venni./ az úton becsületesen/ végig kell menni./ a szerepet becsületesen/ el kell játszani./ keményen éstektintet nélkül./ A kapuk mögött ebek vicсорognak./ az ablakokból kiköpdösnek/ és röhögnek./ Száz közbiztonsági gócpont/ adja ki az elfogatási parancsot./ Kemény tárgyak zuhognak a fejünkhöz./ súlyos, vérező kövek./ de néha röppen sóhaj is./ szeretet is, rózsá is./ És este a tűzhely mellett/ vagy szuronyos zsandárok között/ hátrakötözött kézzel./ mégis mondogatni kell./ a fellebbezhetetlen./ sziklakemény./ erősítő./ vigasztaló/igét: Krisztusnak és Pilátusnak./ farizeusoknak és vámosoknak/ zsidóknak és rómaiaknak/ egyformán szolgálni/ nem lehet.”

Egy ősi ír áldás magyartított és a helyzetedre, ez ünnepi alkalomra találó változatával kívánok Pap Gy László papnak, pásztornak, ahogy ő elmélkedett ezekről, és Szeretteinek istenáldotta szolgálatot Debrecenben, ezen az új lelki-termőföldön, szorosan tartva az eke szarvát: Áldott legyen Istennek fénye, mely rád világít, és a fény, mely benned van. Az áldott napfény sugározson be téged és melegitse fel szívedet, míg úgy nem lobog, mint a kandalló tüze, hogy minden ember jöheszen melegedni hozzád. Sugározzék két szemedből a fény, mint az ablakba állított gyertyák fénye, mely a viharban vándorlókat hívogatja. Áldott legyen a rád hulló lágy, édes eső, hulljanak lelkedbe a cseppek és csalogassák ki a kis virágokat, hogy illatukkal megteljen a levegő... De áldott legyen a vihar is, és rázza meg a lelkedet, hogy fényesre és tisztára mossa, és sok kis tavacszkát hagyjon benne, melyekben megcsillan az ég kékje, és időnként egy-egy csillag. Legyen áldott minden hajlék, ahova bekopogatsz és belépsz, minden lakója áldott legyen, akiknek viszed és akik elfogadják ajkaidról az örömuzenetet. Ámen

Jelképek átadása:

Tisztelendő lelkész úr!

Tisztelt Gyülekezet!

Nagyszerű érzéssel állok meg az úrasztala mellett, midőn az egyházi Alaptörvényben biztosított jogom szerint, mint a Magyarországi Unitárius Egyház püspöke, itt mindenki előtt, átadom a lelkész úrnak az egyházközség:

KULCSÁT.

Az egyházközség és a templom kulcsát, melynek átvételével arra kérem, hogy ez a templom legyen nyitva mindenkinek és mindenkor, hogy ide az örvendő és a síró lelkek egyaránt betérhessenek, hogy itt lélekben megnyugodva, Isten közelébe kerülhessenek.

Legyen ez a kulcs a biztosíték arra, hogy

az egyházközség, a gyülekezet jó kezekben van, és ez a kulcs soha nem fog elveszni. Ez a kulcs lesz a biztosítéka a gyülekezet és a lelkész összeköttetésének. Hogy ez így legyen együtt és egy akarattal imádkozzatok mindig, s akkor hiszem, hogy ez meg fog valósulni.

Aztán átadom a

KELYHET,

Ezt a jelképet, egyházunk jelképét, szimbólumát, mely az együtt létnek a szimbóluma, hiszen Jézus, amikor összegyűjtötte tanítványait, a kenyérből és borból megetette és megittatta őket, azt mondva, hogy mindenkor, amikor így cselekedtek, az én emlékezetemre tegyétek. Az ő emlékére gyűljetek minél többen össze, mert aki egy kenyérből és egy kehelyből eszik és iszik, az az együttlétre, a gyülekezet megtartására és megerősítésére biztosítékot szerez. Legyetek mindig együtt és egy akarattal!

És most átadom a:

BIBLIÁT,

ezt a parányi KÖNYVET, amely annál több értéket hordoz magában, mint amennyi belőle kiolvasható, hiszen benne van egy világvallásnak alapja, a kereszténységnek az alapja és benne van egy olyan evangélium, amelyet ha követni tudsz és annak minden egyes érzését, és gondolatát át tudod adni a gyülekezetnek, akkor ez a gyülekezet boldog lesz és mindig, minden időben Jézuson keresztül megismerhető gyülekezet lesz. Szívemből kívánom, hogy ebből a Könyvből mindig azokat a részeket válaszd ki, amelyek valóban az evangélium alapértékei.

Végül átadom az egyházközség

PECSÉTJÉT,

mely tulajdonképpen legszebb szimbólumunkat, a címet hordozza. A címet, mely tulajdonképpen minden egyház által irigyelt mottó, mégpedig az, hogy „Legyetek okosak, mint a kígyók és szelídek, mint a galambok”.

Ez a nagyszerű gondolat a jézusi gondolatok közül az egyik legszebb és legértékesebb, mert az emberből hivatástudatú embert farag.

Ha ezt így meg tudjuk élni, akkor hiszem, hogy ez a nép, itt Debrecenben, egész Magyarországon, a határokon túl, mind-mind együtt lesz és mind-mind felemelt fejjel fogja vallani a magyarságát és az unitárius hitét.

Ha te és a gyülekezet felemelt fejjel, összefogva, együtt és egy akarattal lesztok, akkor ez a hit biztos meg fogja hozni a maga gyümölcsét. Szívemből kívánom!

Válaszúton

A hitéletben, a tudományban és az egyéni életpálya alakulása terén bonyolult kölcsönhatások működnek aszerint, hogy valaki e háromból mit és mennyit képes saját személyiségében integrálni. S ez mindenkire kiterjeszhető, hiszen

az ateista is hisz valamiben, a kevésbé iskolázott ember is csipeget a tudományok alapelemeiből és tanul az élet „gyakorló iskolájában”. Minden életpálya indul valahonnan, s ha közben különös,

vagy kényszeres kitérőkkel is, de elér valahová, miközben formálódik, ki jobb, ki rosszabb irányban, más és más szintjét érve el a tudatos, célzatos önfejlesztés állomásainak.

A mai bonyolult világban egyre kevésbé könnyű felismerni, mi a helyes és helytelen, erkölcsös, vagy etikátlan, humanisztikus, de önpusztító, esetleg ésszerűen haszonelvű, de lelki eldurvuláshoz vezető út. Rengeteg az útjelző nélküli választás lehetősége, napi gyakorlat a spontán megmérettetés, s az út végére vagy nagyon lesüllyed, vagy nagyon magasra ívelhet a mérce, a szint, s bizony gyakoribbak a jóból és rosszból szőtt eklektikus személyiségek. Vajon –e három viselkedési embertípus tekinthető –e kezdeti mikroevolúciós különválásnak, ha a közeg, a család, a közösség, a társadalom, a korszellem a divat, a sodródás tartósan és tömegesen azonos irányba kényszerít?

Hisszük és reméljük, hogy aki a hit útját járva annak lényegét és szeretetelvűségét belülről éli meg, s ezt képes környezetének kisugározni, a napi cselekvéseknek, viszonyulásnak szintjére lebontani, az tartósan a nehezebb, mégis a felemelőbb és jövőbe mutatóbb utat választja. Kérdés, hogy mennyi önkéntes, vagy kényszerű áldozat szükséges ennek megvalósításához.

Bizonyára sok út vezet a megismeréshez, így az önismerethez és az út választáshoz is. Bajor János egykori debreceni unitárius lelkész gyakorlata szerint az unitárius hit megismerésének ösvényén az első kérdés nem az, „Hiszed –e Istent?”, ill. „Meg tudod –e mondani ki is ő voltaképpen?”. Első kérdése a „hittanórákon” sokkal inkább úgy hangzott, „Hiszed –e hogy van lélek?” és „Rá tudnál –e mutatni a mindennapokban a lélek létezésére?”, azaz „Tudnád –e bizonyítani annak létét, s ezen keresztül az emberi istenarcúságot?”.

Egy út kezdetén jól feltett kérdés meghatározó lehet az útirány megválasztásához. A fenti kérdésre adott válasz lehet egyszerűen az, hogy „Hiszem.” A másodikra azonban már nem ilyen egyszerű a felelet. Az egyik megfogalmazható válasz úgy hangzik, a lélek mindennapi megnyilvánulása a szeretet. Az az érzés, gyakorlat, magatartásforma, s egyúttal lelki élmény, melynek során látszólag akár saját érdekeinek ellen is hajlandók vagyunk áldozatokat vállalni, pusztán szeretetből, önzetlenségből, megértésből, esetleg magasztos elvi okokból.

A tudomány – vallás, megismerés – hit fogalompárok ütköztetéséből fakadó „viták”, ellenvélemények sok esetben abban teljesednek ki, hogy mindenki elmondja a maga, s jó esetben tisztelettel meghallgatja a másik véleményét is, valós véleményütköztetésre ugyanakkor – az eltérő fogalmi rendszerek miatt – érthetően ritkán nyílik mód. A fenti hittanórai kérdés, ill. a rá adott válasz azonban – legalábbis biológia alpműveltségű gondolkodóban – izgalmas kérdés feltételére ad lehetőséget: „Hasznára válik –e, javítja –e az egyén fennmaradását a lélek megnyilvánulásaként is felfogható szeretet, mint viselkedésforma?”

Rövid kitérőt kell itt tennünk az evolúció, annak is viselkedés-ökológiai alapú mikroevolúciós szintű gondolatvilágába. Az etológiaiában (magatartáskutatás) meghatározó fogalommmá vált az ún. evolúciósan stabil stratégia (ESS). Stabilnak nevezhetünk egy olyan, a populációban megjelenő „újítást”, amely az adott körülmények között nagyobb eséllyel ad a vérvonal elszaporodására, mint az alternatív „megoldások”. Például a megnövekedett vagy lecsökkent tojásszám a fészkekben egyaránt lehet ESS, előbbi táplálékabőség (s ez által megtámogatott nagyobb szaporaság) utóbbi szűkös táplálékellátottság (s a kevés tojásszám révén megnövekedett fennmaradási valószínűség) esetén.

A szeretetnek számtalan szinten tapasztalhatjuk a megnyilvánulását. Mindannyian ismerjük a szülő és gyermek között kialakuló, normális esetben feltétel nélküli és kétirányú ragaszkodást, ami a családi közösség legfontosabb összetartó ereje. Ez kiterjed a család egészére, a szülők egymás iránti viszonyulásaira is. Ennek evolúciós szerepe könnyen elfogadható, hiszen ez az önfenntartásra képtelen utód és a szülő közötti folyamatos kapcsolat alapja, s alapvető védelmi, élelmezési stb. funkciókat szolgál ki. Ennél összetettebb magyarázatot igényel a szeretet nagyobb, közösségi szintű megnyilvánulása, ami a munkahelyi, vallási vagy éppen nemzetközösségek szintjén nyilvánul meg. Minden esetben megfigyelhetők az egyes nagyobb közösségen belüli kisebb (elemibb vagy elemi) közösségek közötti súrlódások, ami természetes esetben a versenyhelyzetből adódik. Ha nagyobb közösség összetartásának (belső kohéziójának) kell növekednie (pl. történelmi vagy társadalmi szükségszerűségből), a közösségen belüli belső súrlódások jelentős mértékben lecsökkennek és az önzetlenségnek, szeretetnek jóval általánosabb megnyilvánulásait tapasztalhatjuk, ami jelentősen megnöveli a közösség működésének hatékonyságát, a kihívásokkal szembeni megfelelésének esélyeit.

Ehhez a gondolathoz kíváncsok, az a kísérletsorozat, ahol a Nobel-díjas magatartáskutató, Konrad Lorenz, telepeken fészkelő madarak viselkedési elemeinek, mozdulatainak beható

tanulmányozásával arra a következtetésre jutott, hogy az egyes fajoknál megfigyelt, szeretet megnyilvánulásokként értékelt rituális mozgássorozatok (egymás felé futás, majd kitérés, bólogatás, fakérgék ütogetése stb.) valójában az agresszió átírányításából levezethető, kifinomult magatartásformák, melynek feltétele, hogy az egyedek személy szerint is felismerjék egymást.

Úgy tűnik tehát, hogy a szeretetnek, annak nagyobb közösségi szinten történő megnyilvánulásainak, igenis lehetnek olyan esetei, amikor az egyén vagy elemi közösség számára első látásra indokolhatatlannak tűnő megnyilvánulása valójában ESS.

„Isten útjai kifürkészhetetlenek”, de ha az emberiség fejlődése a globalizáció világában az egyre nagyobb szintű közösségek harmonikus működését feltételezi, akkor erre az útra csak a szeretet sokszor nem is olyan széles ösvénye vezet. Az erre való készség, vagyis az agresszió korlátozásának képessége mindannyiunk személyes adottsága, kiterjedésének foka és a(z) (elemi közösségen túli) kiterjesztés képessége azonban társadalmi szükségszerűség és oktatási - nevelési feladat. De vajon mi a teendő, illetve mire mi hárul, hogy ez beteljesedjék. A válasz nem önmagától érhető, nem egyszerű, de lényege megragadható.

Harmónia és tömeges „jó út” választás főként úgy lehetséges, ha az egész fejlődést meghatározó nevelés,

tanítás, a befogadó családi családi, rokoni, baráti, iskolai, egyházi, világi, nemzeti, nemzetközi, politikai-gazdasági környezet és értékrend képes azonos célokat követni, nem csupán a szóbeli deklaráció, hanem a napi gyakorlat szintjén. S ez a fennmaradni akaró ember legfőbb kihívása és feladata származástól, vallástól, képzettségtől függetlenül, lehetőségünk szerint. Egyszerűen nincs más lehetőség a tragikus vég elkerülésére.

Vajon mindent megteszünk azért, hogy ez így legyen? A politikus is? A médiasztár és a tanító, az orvos, a bíró, a szülő, a szomszéd is, képek vagyunk az önkorlátozó, mások békéjét, fejlődését segítő, megértő szélsőségektől, agressziótól, képmutatástól, gógtól, hazugságtól, alattomoságtól mentes pozitív, minden irányú toleráns szeretet kisugárzására?

A globális katasztrófákkal szembeállító, túlnépesedett, környezetét felélő emberiség jövője ma ismét vajúdik az irányválasztások lehetőségeinek útvesztőjében, de ma sokkal hatékonyabbak az eszközeink önmagunk, mások és a környezet elpusztítására, mint 500, vagy 2000 éve. Az egyén legfőbb sorskérdése azonban ma is az, ami a biblikus időkben volt, hogy passzíván sodródjunk-e az árral, az arctalan és félrevezethető tömeggel együtt, vagy próbáljunk tenni azért, hogy a saját felelősségét „unitárius módon” mindenki átérezhesse és a jobbik út szükségszerűségét belátva, valósítsa meg önmagát.

Debrecen, 2008. június 8.
Püspöki Zoltán – Kozák Miklós

Gondnoki köszöntő

Főtisztelendő Püspök Úr!
Főjegyző Úr!
Nagytszeteletű Urak, Hölgyek!
Ünneplő Gyülekezet!

A Debreceni Unitárius Egyházköztség e templom falai között az ötödik, kinevezett lelkészét köszönti és ünnepli. A szószeréki szolgálatot vállalók egy közös tulajdonsággal rendelkeztek – két anya keblén nőttek fel, hogy elég erősek legyenek arra az életre, ami rájuk vár. – Az egyik a családi otthon, a másik az alma Máter – s magukkal hozták a szülőföld, a vidék, a kisebbségi sorsban élő emberek küzdelmes, de becsületes, a megmaradásért tevékenykedők tapasztalatát.

Mindannyian felismerték, hogy mi a lényeges, mi a döntő az életben és mi a lényegtelen. – Sikerült kialakítaniuk egy olyan szellemi értékrendet, amely észre veszi, hogy a parányi igazságokban rejlik gyakran mind a közösség, mind az egyén sorsát meghatározó jövő.

Az alma Máter igazi érdeme – sokan mondták már – az volt, hogy miközben összes tanulóiban elpalántálta a tudás vágyát, azt az igényt is tudatosította, amit Illyés Gyula így fogalmazott meg: „z ember dolga a földön, hogy minél tökéletesebb, emberibb legyen, minél értelmesebb, jobb és becsületesebb.”

Új lelkészünk –mindezek hírtokában vállalta, talán a legnehezebb időben, válsághelyzetben, a Kálvinista Rómában az unitárius ige hirdetését.

- Sosem volt könnyű e nagyváros központjában, a Református Nagytemplom árnyékában az unitárius lelkészi tevékenység. – Ma sem az.

Pap László tiszteletes úr beiktatása e viharoktól megtépázott, sok sebből vérző egyházköztségbe, nagy jelentőséggel bír, különös hangsúlyt kap, mert a 2008.-as év egyben az Unitárius Egyházunk megalapításának 440. évfordulója is.

- Mi, unitáriusok büszkéek vagyunk arra, hogy Erdélyben – 1568-ban – a világon először az unitáriusok mondták ki, hogy mindenki azt a vallást gyakorolhatja, amely felfogásával meggyezik, mert a hit Isten ajándéka.

Meggyőződés, hogy új lelkészünk, alapító püspökünk, Dávid Ferenc szellemiségét továbbra is bátran vállalja és hirdeti egyházunk megmaradásáért és állandó gyarapodásáért.

Szilárd és határozott meggyőződés, hogy minden reménytelenség ellenére újból feljön az Igazság napja, ha együtt és egy akarrattal leszünk, ha egyházközségünkben nem a széthúzást, hanem az egységet fogjuk szolgálni.

- Ezekkel a gondolatokkal zárom köszöntőmet és kívánom, hogy a percemberkéi mai világában a lelkészünk és családja továbbra is őrizze meg a human szellemiséget, amely erőforrás lehet ebben az önzés és pénz meghatározta világban.

Isten hozta egyházunkba!

Csikó József megbízott gondnok helyettes

Az öreg fa

Sokan beszélnek – mély meggyőződéssel – arról, hogy „nem lehet átültetni az öreg fát”. Azaz, hogy át lehet, de annak biztos halálát okozzuk vele. Nem olyan régen olvastam az alábbi történetet:

„A meredek hegyoldal kőgorgetegében egy öreg, göcsörtös fa áll egymagában. Göcsörtjeiből – amelyek úgy néztek ki, mint valami fává nemesedett görgetegkövek – girbegörbe ágak meredeztek minden irányba.

Az öreg fa legmagasabbra nyúló ága hegyére egyszer egy messzi földről érkezett idegen madár röp-pent. A fa odvas törzsén finom remegés futott végig. A szín pompás tollazatú piciny madár, mint drágakövekkel ékes apró korona ült meg az ág csúcsán. Az egyetlen hajlékony ágon, amelyen egyszer, valamikor régen, egyetlenegy virág tűzpiros szirmai bontakoztak ki. Akkor érzett utójára ilyen leírhatatlan sóvárgást a fa.

Mintha a hegyoldal ösz-szes görgetegköve megindult volna öbenne fölfelé, mind feljebb a tűzpiros virághoz, hogy az vörös fénykoszorúként ontsa majd ki őket magából. Amikor később a virág elhervadt, elhamvadt a sóvárgás is. De most, hogy a kismadár lágyan lengedett a legmagasabbra nyúló ág végén, a fa újra emlékezett, és a felfelé tartó különös áramlás ismét megindult a törzsében. A kismadár éneke szegte fejcsékjét, és torkából csodás dallamok törtek a magasba. A göcsörtös fa elbűvölten hallgatta énekét, amelyben ott rezgett a kövek és göcsörtök minden vágya, sóvárgása is. Amikor a csöppnyi kis madár ellibbent a szélbe, az öreg fának szinte izzottak a gyökerei.

Aznap éjjel szörnyű vihar tört ki, és a hegyoldalon lezúduló orkán tövestül kifordította az öreg fát

Másnap reggel visszatért az idegen földről jött kis madár, és elhozta magával párját is. Körülröpdösték a földön heverő, kidőlt fát. Amikor megtalálták a korábban ég felé nyúló legmagasabb ágat, ráropptek, és a csodás dallamok most már két piciny torokból szálltak a magasba. Az öreg fa boldogan hallgatta őket, és mivel gyökerei nem kötődtek már többé a földhöz, lassan örök álomba merült. Még sohasem álmodott ilyen éberen. Azt álmódta, hogy elemelkedik a földtől. Érezte, hogy szárnyal a légtérben, és hallotta a gyönyörű madáréneket, amely már belőle tört fel. Valahol a mélyben lent, látott egy kidőlt öreg fát heverni a hegyoldalon. Két szín pompás madárka szorgoskodott körülötte: a lehullott gallyakból éppen fészket építettek az egyik ágra. A kőgorgeteges kopár hegyoldal fölött hamarosan mind többször és mind több torokból csendült fel a szívből jövő, magával ragadó madárdal.” (Fer-Kai)

Na, és miért jön ide az írás? Azért,

mert itt lettem óta – az udvarrendezés áldozataként – átültettem eredeti helyére egy több, mint 30 éves örökzöld cserjét és életben maradt. Három évvel ezelőtt idős (79) éves szüleim maguk mögött hagyták a Székelyföldet, s vállalták az idegent, mintsem, hogy magukra maradjanak öreg napjaikban. Ők is látták felemelkedő fájukat.

Minden megoid isten gondviselő szeretette. Élteni az idős fát, ha már átültetésre „szánta” magát. Reménységet ad bűven, hogy legyen nekik és másoknak is kölcsönözzenek.

Itt van a mi hitünk, apró emberek meggyőződése, mely hegyeket mozgat, mely meghozza, amit kívánunk. Szüleimről ma is gondoskodhatom. [pgy!](#)

További rendezvények 2008.-ban:

2008. október 25.-én, szombaton 10 órai kezdettel megszervezésre kerül a Váradai és a Debreceni hitvitára történő megemlékezés. Az időpont akár jelképes is lehet, hiszen 1567. november 15- 1568 február 2 a két hitvita pontos ideje. Az előbbi Nagyváradon tartották,

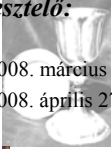
RENDEZVÉNYEK.

1). Június 27-29 napjain sorra kerül Verécén, a Csattogó völgyben a II. Erdélyi Világtalálkozóra, melyre szeretettel meghívunk minden érdeklődőt.

míg a másodika nemcsak református papokat hívtak, hanem unitáriusokat is. A hitviták lezajlásának körülményeiről, valamint azok eredményességéről meghívott előadónk fognak beszámolni. Ünnepeinket egész naposra tervezzük, mely alatt megbeszélésekre, hozzászólásokra lesz lehetőség.

2). Július 6.-án, de. 11,00 órakor kezdődik a Füzegyarmati Alföldi Unitárius Búcsú, melyre szeretettel meghívunk mindenkit a szervezők.

Keresztelő:

1). 2008. március 23.-án:

2). 2008. április 27.-én:

A keresztelesek kapcsán

Demeter FANNY
Kolozsvári NOÉMI

Nézd, milyen piros sugarakkal,
piros örömmel vár minket a
messzeségek messzesége; kezemben
tartom a szívedet: melegedik, melegedik...
(Dsida Jenő)

Nekünk, unitárius keresz-
tényeknek az a feladatunk, hogy
Jézus példája nyomán minden
lehetőséget kihasználjunk arra,
hogy legyen vissza-kiutunk legyen
mindig a legelkeseredettebb hely-
zeteinkből is.

Kérdésben fogalmazódik
meg az állítás: Jól döntünk-e
akkor, amikor vállaljuk jövőnket, a
gyermekáldást? Isten pedig annyira
is,

Konfirmáció: 2008. május 11.-én.

2008. pünkösdje különös esemény volt a
KÚTI család életében. Egy akarat érvényesül lassan,
míszierint konfirmáljanak meg a fiúk, **ATILA** és
ZOLTÁN, hogy ezáltal is tiszteletben tartsák a hagyomá-
nyot, ismereteket szerezzenek magunknak, s egyben
megérezzék, hogy tartoznak valahová. Boldog vagyok,
hogy a fiúk kimondták fülem hallatára, hogy most már
ők is örvendek, mert nem csupán egyfajta kényszer-
ként élük meg saját konfirmálásukat, hanem új ismere-
tettel lettek gazdagabbak.

odafigyel, hogy megértjük a
hasonló kérdéseket, hogy sokszor
előbb adta a segítséget, minthogy
döntést hoztunk volna.
A gyermekáldások láttán, ismét
elgondolkodhatunk eddigi tapasztalatainkon, és hogy tényleg Isten
akarata szerint való minden, hason-
ló lépés. Lenyűgöző, hogy mennyire
ért Isten hozzánk. Újra világossá
vált, a keresztelesek által

hogy nem kell félnünk áldásaitól.
Isten az ő akaratát életünk keretein
belül szeretné megvalósítani. Saját
döntéseinken keresztül vezet.
„Készítetek eléd jó cselekedeteket” -
mondja Isten. Ő adja a lehetőségeket.
Itt vannak ezek a gyermekek,
egy új lehetőség, hogy jóra nevelt
unitárius emberekkel szaporodjon
közösségünk

Arra kérünk, hogy életetek elkövetkező időszakában is
mindig figyeljete vissza erre a napra, amikor nemcsak
szüleitek, nagyszüleitek, a rokonok, hanem a debreceni
unitárius egyházközség tagjai is bátorítással álltunk mellé-
tek, részesülünk az egy kenyérből és borból, amivel tudomá-
sotokra hozzuk, hogy ma és mindenkor vállaljuk veletek
a közösséget, amennyiben megmaradtok a Jézus által
megmutatott, gyakorlatias szeretet ösvényén.

a KUTI fiúk - édesanyjokkal

Mai bizonyásgtevésetek legyen egy
nyitott kapu, melyen át besétáltok
egy olyan világba, mely felnőtt
követelményekkel állít szembe. Ne
feledjétek soha, hogy először és
igazi komolysággal, nemes szán-
dékkel az unitárius vallás

EGYISTEN hitének magvai hull-
tak fiatal lelketek termőföldjébe.
Ápoljátok, gondozátok, növeljé-
tek, hogy szökkenjen szárba,
hozzon termést annak rendje
szerint Isten áldása mellett.

Örökzöld mondások:

Valaki napról napra türelmetlenül
figyeli a kőrtéfáját, érik-e már a
gyümölcse. Ha megpróbálná
erőszakolni e folyamatot, tönkre-
tenné a gyümölcsöt, épp úgy, mint
a fát. De ha türelemmel vár, ölébe
hull az érett gyümölcs. (Abraham
Lincoln)

Nincs az az éjszaka és nincs
az a baj, melytől megfutamodna a
napkelte vagy a remény.

(Bern Williams)

„Az az ember, akit bennem, sze-
retsz természetesen jobb nálam: én
nem olyan vagyok. De te szeress,
és én majd igyekszem, hogy jobb
legyek önmagammal.”

(Pirsrin)

Köszönetnyilvánítás:

A magunk, de a közösség nevében is hálás köszönetet mondunk hibátlan munkájukért, önzetlen szolgálatukért, a mindenképpen említésre méltó anyagi hozzájárulásukért.

DR. KOZÁK MIKLÓS
szemügyre veszi a vendé-
geket
Kiszolgálónak

Szinte szalad Faluvéginé

Most már mindannyian tudjuk, hogy kifogástalan volt **KOZÁK Dr. „bőrös pörköltje”**.

Gábor

Ha valaki nem tudná, **ZSOLT** a háta mögött levő bográcsosra is vigyáz.

„Megelégítettetek” és még maradt is bőven!

Bizony, komoly szerep jutott „ETUS néni-nek” is.

Az egyházközség nevében tisztelettel és szeretettel megköszönöm mindazoknak, akik erkölcsileg, anyagilag és fizikailag hozzájárultak, hogy rendben, de mindenképpen tisztességgel vendégül láthattuk a lelkesi beiktatóra érkezett, szeretett és tisztelt vendégeinket.

E helyen történő, nevük említését, fogadják olyan arányú köszönésnek, mint amilyen segítséggel hozzájárultak az említett esemény végéhez viteléhez. A felsorolás nem jelent sem csökkenő, sem emelkedő rendet.

Valakinek felelnie kell a hangulatért is

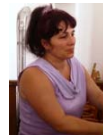
és

KOZÁK dr.

ICA

Manyi

Csíki József és neje; Dr. Kozák Miklós; Spaller Ica és Gábor; Mézá Zsolt és családja; Jakab Etelka; Karsi és Melinda; Darócziné Erzsike; Bajorné Marika; Gergelyné Anna; Dr. Faluvégi József és neje; Üstösné Eszter; Kovács Jánosné; a lelkesi család.

A GONDVISELŐ ISTEN PÓTOLJA VISSZA GAZDAG HÁZTÁRÁBÓL ADOMÁNYUKAT.

Nagyon szépen köszönjük a Hírlevelünkben megjelentetett írásokat. Tisztelettel és szeretettel kérjük ezúton is kedves Testvéreinket, hogy amennyiben úgy érzik, hogy szeretnének gondolatokkal hozzájárulni a következő Hírlevél megjelenéséhez, akkor tudassák velünk az alábbi utolérhetőségek valamelyikén:

Elérhetőség:

<i>DEBRECENI UNITÁRIUS EGYHÁZKÖZSÉG</i> H-4025 Debrecen, Hatvan u. 24	Telefon: 36-52-53-53-79 36-52-53-53-78 Mobil: 06-70/301-05-66	E-mail: papgyulaszlo@yahoo.com papgyulaszlo@gmail.com http://uninaplo.unitarius-halo.net/debrecen/
---	---	---